

Prvosednik omenja smrti nekaterih gospodov, ki so bili z Matico v ožji zvezi, ter naznanja, da je Matica poslala več pisem iz Kopitarjeve korespondence do Jak. Zupana in še nekaj drugih pisem prof. dr. Jagiću, da jih vsled lastne želje primerno porabi in o svojem času društvu vrne; prof. Jagić pa je Matici daroval več dragocenih knjig iz svojega peresa.

Matica je poslala g. Batjuškovo v St. Peterburgu zahvalno pismo za dragoceno književno darilo (2 obsežna zvezka starinskih publikacij s krasnim albumom.)

Matica vstreže prošnji novomeškega gimnazijskega ravnateljstva, naj bi se knjižnici in pridnim dijakom omenjenega zavoda darovalo kaj primernih knjig iz društvene zaloge, in sklene darovati posebno onih knjig po več iztisov, ki bi utegnile služiti dijakom v pripomoček pri šolskem pouku in kojih ima še znatno število na razpolaganje.

Odbor sklene z dovoljenjem g. darovalca veliko zbirko českých šolskih knjig, ki jo je gosp. Lego poslal Matici in namenil v prvi vrsti profesorjem srednjih šol, odstopiti učiteljskima knjižnicama, gimnazijski in realski v Ljubljani.

Nekatera društva in zavodi se zahvaljujejo za podarjene jim knjige, drugim jih sklene odbor na njih prošnjo podariti, zopet drugim pod olajšanimi pogoji prodati.

S Hrvatsko Matico se ponovi književna zveza.

Poročilo o ptujem premoženju v društveni oskrbi in o njega prirastku v zadnjem letu se vzame na znanje.

Poročilo o treh društvenih knjigah za letošnje leto se odobri. Odbor sklene tisk med tri tiskarne, ki so napravile dotične ponudbe, tako razdeliti, da odda vsakej jedno knjigo v tisk in določi ob enem, kateri se ima vsaka posamezna knjiga v delo izročiti.

Nameri zaradi nakupa pisateljskega lastništva (umrlega M. Vilharja in prof. Stritarja spisi) se o glasovanju po dolgej in vsestranski razpravi odbijeta z veliko večino.

Nekatere rokopise sklene odbor po zaslišanju dotičnih ocen pisateljem vrniti kot neporabljive, druge vrača pisateljem v preosnovo, zopet drugi se imajo po moči pospeševati.

Matica je poslala v zmislu dotične naredbe mestnemu magistratu za časa poročilo o društvenem delovanju.

Gledé nakupa društvene hiše na Bregu sklene odbor ostati pri dosedanjih pogojih.

Odbor vzame z odobravanjem na znanje, da je deželni zbor, oziroma deželni odbor, dokaj ugodno rešil prošnjo zaradi denarne podpore gledé izdavanja šolskih knjig in naklonil Matici podporo 500 forintov, in pritrdi temu, da se mu spodobna zahvala izreče v občnem zboru.

Več zaostalih poverjenikov je Matica povprašala, hoté li še ostati poverjeniki? Nadalje je pozvala 100 bivših društvenikov, naj pristopijo društvu vnovič, in povabila 200 drugih gospodov, naj ji pristopijo na novo. Na znanje se vzemô spremembe v poverjeništvih. Nekateri novi poverjeniki se potrdé; drugod se stavijo za poverjenišтва dotični nasveti, zopet drugod se sklene še nekoliko časa počakati.

Za lansko leto je plačalo 1123 letnikov, za leto 228. Od zadnje seje je pristopilo društvu na novo 12 letnikov, namreč:

1. Knjižnica c. kr. nižje gimnazije v Kranji;
2. Citalnica národna v Cirknici;
3. Wendler Sigmunda, c. k. okr. sodnika soproga v Friedbergu;
4. dr. Šavnik Edvard, zdravnik v Kranji;
5. Ravnikar Vekoslav, pom. uradnik v Ljubljani;
6. Bralno društvo v Rušah;

7. Saiver o. S., benediktinec v Št. Lambrehtu;

8. Lavrenčič Andrej, trgovec na Rakeku;

9. Dolenec Jakob, župnik na Igu;

10. Šega Karol, aprob. gimn. suplent v Ljubljani;

11. Čarman Franc, c. k. vojaški duhoven v p. itd. v Mošnjah;

12. Gogala Ivan, c. k. notar in mestni odbornik v Ljubljani.

Od letnikov je prestopil med ustanovnike dr. Franc Kos, c. k. pripr. prof. v Gorici.

Poročilo o knjižničnem prirastku (66 knjig, zvezkov in časopisov; 16 vsled daril in 50 po zameni) se vzame na znanje, kakor tudi s posebno radostjo to, da odličen ustanovnik naš hoče zalagati staroslovenske spomenike, ki naj bi jih sproti z novoslovenskimi prevodi na svetlo dajala „Slovenska Matica“. O tej ponudbi razgovor bode v prihodnji seji.

Letošnji redni veliki zbor bo v sredo 28. aprila. Ako želi kdo izmed društvenikov v zmislu §. 4. lit. a. društvenih pravil staviti v zboru kak nasvet, naj ga z ozirom na §. 8. društvenih pravil naznani in predloži odboru najpozneje do 7. aprila t. l.

Ko se konečno odobrita še račun za 1885. in proračun za 1887. leto z vsemi postranskimi računi, zaključí prvosednik sejo ob 8. uri na večer.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

25.

V gostéh pri poljskem plemiču.

(Konec.)

Kmalu so pripravili obed. Mize stojé zavito kakor podkva. Prestre so s holandskim platnom, belim kot alabaster, in opisanim s cvetkami in drugačnimi podobami. Na visokih podstavkih stojé srebrne vaze, obvite s hrastovimi venci, prav mojsterskim delom, in na vsak pokrov je pritisnjen debel želod za obvešanje. Srebrna oprava namizna je razno nastavljena, pri tem kot raščeno drevo, pri unem kot stolp; pri tem v divno zapletene polže na debelih stebrih, pri unem zopet drugače, na vsaki pa visí pozlačena školjka, nasuta s soljo in poprom. Kaj prikupljivo se smeja zamašene buteljke, zelene in zafirove barve s srebrnimi naglavki. Srebrnina je zaznamovana s črkami M. H. G. in z grbom dolivskim. Sredi miz stojí premnogo vina, medice in višnjevke. Simetrično razdeljena stojí tu in tam razna zelenjava, sladkarije, galerte, in izmed vsega tega gledajo razni kolači. Da bi bila miza še okusnejša, naredili ste gospejini gospodičini raznih podob iz cvetnih peresc tavžentrože in drugih cvetlic. Na ploščekih se užé hladi juha in baršč, strežniki donašajo in prenašajo, kakor je potreba, gostje sparoma dohajajo k mizi in se vsedajo. Krasni spol zavzema okroglovino, možje oba konca. Plemstvo dobro jé in pije, in se živo razgovarja. Zdravice in napitnice se vrsté druga za drugo; ogersko vino se izvrstno ubrisuje, kot olje se vliva v čaše, pontak je star petdeset let, in méd je od starosti dobil valvaški okus. Naposled so dali tudi ciprškega vina na mizo. Gregor, kuhar gospodarjev, upotrebil je tega dne vso umetnost. Meso je debelo našpikal s špehom, obložil s slivami in polil z omako. Pasteto iz gozdnih jarebic je napolnil z razsekanim mesom in mojsterski opek. Zajce je dobro našpikal, in jarebice je opral s korenčekom in maslom. Purana je napravil v polivki, in pečenka severnega jelena je tudi jako okusna. Na enem ploščeku leží sedmooko ščuka, na drugem karf, pri katerem ni štedil posušenega grozdja, vina,

lorbarjevega perja in majarona. Od zelenjave je vzel samo cvetno zelje in špargelj, napravljen v vinu in polit z rumenjacom. Prišle so tudi močnate jedi na mizo, vse pa je jasno pričalo, da je kuhar Gregor iznajdljiv človek; zato so gospoda pili tudi na njegovo zdravje.

Vsi so bili radostni, ko so ustajali izza mize. Sreča, da je vsak menil, da ga je nekaj preveč potegnil, zato se je čuval prepira. Možaki si še vedno napivajo zdravice z ogerskim vinom, in čaša gre od ust do usti. Domačin vedno poudarja: „Današnji dan je naš, za jutranjega ne vemo, kako bode.“ Dal je poklicati dva teorbanista. Prišla sta dva mladenčca v rudečih kurtkah in v črnih, ohlapnih šaravarah. Obličje jima je gladko kot lice dekletovo, rast vitka, in lasje nazaj počesani. Vzdigneta teorbani in zaigrata tropak (kozaški ples). Prsti jima letajo po strunah in skačeta drug v drugega. Vrstoma brenčite teorbani, vrstoma doní kaka divja pesen kozaška. Iz novega pričneta ples in poskakujeta z raztegnjenimi nogami kot žabi. Glembocki veselo tleska ob dlan in kriči: „Dobro, Holub! Dobro, Šelest! Le še!“ Kozaka poskakujeta kot peklenščaka, da jima lije pot carkoma po obrazu, in da treske od tal leté. Gostje se smeja, kajti pri kozaškem plesu skače radost v srce. Glembocki poje na vse grlo, tudi gostje pojó, pesem za pesmijo, in pri vsaki znani vrlo pomagajo gospé in gospodici, ter zamahujejo z rokami.

Kozaka sta se naposled upehala. Krasni spol se je umaknil v stransko sobano k igri, gospodje pa so stopili v gost kolobar, ter se začeli o lovu razgovarjati. Janez Dluski, na glasu kot spreten lovec, pripoveduje blezo tako-le: „Dve leti je temu, ko sva s kastelnikom Pilhovskim lovila v prevalajskem lesu. Še danes pametujem, da je bilo tistega dne po sv. Mihaelu. Psi so zalajali v borovju in kmalo je pritekel ven velik volk, da se ne zlažem, gospodje, velik, kot enoletno tele. Nemudoma smo izpustili pse in ščuvali: huš, huš. Volk je dirjal po planem polju, mi na konjih pa za njim. Jaz sem kričal, da me je uže grlo bolelo: huš, hvatka, huš dolot, ali ne, nobena mrcina ni marala popasti. Naposled je komornikov tigrasti doskoš skočil volku v oči. Ali volk je popadel doskoša, vrgel si ga preko križa, in zdirjal ž njim v šumo. Nič več ga nismo videli. Verujte mi, gospodje, da je bilo prav tako.“

„A kaj to“, oglasil se je hipoma Ignac Strumilo. „Jaz vam hočem povedati nekaj takega, da mi še verjeli ne boste. En pot so mi odnesli volkovi psička. Jezen sem šel za večera na prežo, nabil puško in tiho sedel. Kar ti pritečeta dva volka, vohata mrhovino, obletavala jo, odskakujeta, a naposled se je vendar lotila. Ja, ne bodi ga len, čakam in čakam, da sta obrnila hrbta proti meni, pomerim, puhnem, in oba sta se zavalila, niti ganila se nista več. Ko smo ju privlekli v kolnico, zakričal je Mikita: „Gospod, nekaj se premikuje v tem zlodeju. Preparamo ga, in kaj smo našli v njem? Mojega psička, zdravega in celega!“

Vsi so zakričali: „Oho, to je pa uže preveč, ta je preveč lovska. Začeli so tudi drugi pripovedovati vsakojake lovske dogodke, ter kričati: „Huš tu, huš ga, ha, hejže ha! Na, tu, tu, na, na, na, paf, ho, ho, ho, ho, ho! Udri ga, udri!“ Eni so lajali kot psi, in eni skakali kot volkovi. Iz prvega so se nekateri jezili, a naposled so vsi smejali.

Glembockova imata rada goste, njima ne veljá znana prislovica, da je gost dober samo tri dni kot riba, ki pa četrti dan uže smrdí. Kar imata v hiši, rada delita s prijatelji, z znanci, sploh z vsakim, kdorkoli v imenu gostoljubja stopi čez njiju prag. Od davnih časov tako dela plemstvo poljsko. Bog ga je obilo blagoslovil z imetjem, toraj tudi srčno rado delí z bližnjim vse, kar

ima. Glembocki se ponaša s tem, da ga okolno plemstvo rado obiskuje. Seljaki njegovi so mirni in zadovoljni, kajti gospodar ljudomilo postopa ž njimi, če tudi včasih kriči in kaznuje, ali vsak pot pravično. On posluša voljno tožečega, in potrebnemu nikdar ne odbije pomoči. Jude je iztiral iz krčme in ustanovil lastno. Desetino od bučel, roboto in polovico dneve je odpustil za vselej. S popi živí v prijaznosti, zato so mu kozaki tudi zvesti ter gotovi skočiti v ogenj na ukaz njegov kedar bodi in na kogar bodi.

Tako nekako se je živelo pri plemiču poljskem na Ukrajini pred 120 leti.

Govor poslanca dr. Poklukarja

o peticiji kranjskega obrtnega društva gledé obrtnega delovanja v prisilni delalnici.

v kranjskem deželnem zboru.

(Konec.)

V obče je tudi naglašeno tukaj, da je poleg tega se začelo od l. 1884. pridevati tudi na kupljenem blagu izrekoma usnji nekoliko dobička, da se je tudi tukaj cena za izdelovanje obrtnijskih izdelkov povežala precej izdatno tako, da bi v obče trdil, da je krojaško in čevljarsko delo, katero je včasih najnižje vrste popolnoma tako drago, ako ne dražje, kakor na kmetih. Če se je zaslužek kljub temu povzdignil, pripisavati je temu to, da se nakupava blago pri najboljših tvrdkah in da se je število prisiljencev pomnožilo, katerim je tudi treba dajati posla po naredbah in instrukciji veljavnih za prisilno delalnico in da vsled tega rastejo tudi dohodki. Pa kakor je ravno v izkazu pokazano, je večina tega zaslužka pri oni vrsti rokodelcev, katera ne prizadeva ljubljanskim obrtnikom nikakoršne konkurence, to je: tkalstvo, pletenje mrež, izdelovanje škatlic za užigalice in pletenje slame. Upravništvo prisilne delalnice sklepa s tem, da pravi, da bi obrtniki morebiti sebi najboljše vstregli, ako bi takrat, kedar so v zadregi s svojim naročenim delom, tudi dali v prisilni delalnici delati. Tako se je izrečno godilo minulo leto gledé mizarskih del. Da je veliko dela prevzela delavnica, se ve da izključno le popravila, ker takih del ne marajo meščanski mizarji zato, ker je zamudno, slabo plačano delo in ker ni mogoče zaračunati nikakoršnega materiala.

Gospodarski odsek je tedaj, akoravno prepričan, da so pritožbe v tem obziru morebiti opravičene, da je izdelovanje v prisilni delavnici nekoliko na škodo ljubljanskim obrtnikom, mislil, na vsak način poizvedeti, kako misli drugi del o tem in rajši potem to prošnjo rešiti, kedar bodo zaslišani dotični zastopniki oziroma oni krogi ljubljanskih obrtnikov, katerim bi mogla ta konkurenca škodo prizadeti. Se ve da ima deželni odbor poleg tega, da se ozira na obrtnijstvo, tudi dolžnost, dajati prisiljencem potrebnega dela, da se izučé v takem rokodelstvu, katero jim živež daje, keder se vrnejo v človeško družbo. Deželni odbor ima pa tudi dolžnost, gojiti gospodarstvo v prisilni delalnici tako, da ni treba za-njo plačevati z drugimi dohodki, ampak da se sama vzdržuje.

In da ima to skrb tudi gledé obrtnikov, je dokazal sklep, katerega smo storili letos pri proračunu za prisilno delalnico v ta namen, da se poslopje razširi, ker se sploh tkalstvo zaradi pomanjkanja prostorov ni moglo bolj razširiti in ker je v delavnico došlo dosti prisiljencev, se jim je moralo nakazati za ta čas delo, kakoršno je ravno priročno. Tudi deželni zbor je pripravljen vse sto-